

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Dziecka
Marek Michalak

Warszawa, 26 lutego 2016 roku

ZEW.422.2.2014.AS

Pani
Anna Zalewska
Minister Edukacji Narodowej

kierując się troską o ochronę praw wszystkich dzieci przebywających na terenie Rzeczypospolitej Polskiej po raz kolejny zwracam się do Ministra Edukacji Narodowej wskazując na problem realizacji na terenie naszego kraju programów resocjalizacyjnych organizowanych przez niemieckie urzędy dla swoich nieletnich obywateli.

Z informacji posiadanych przez Rzecznika Praw Dziecka (m.in. przekazanych przez Ministra Edukacji Narodowej pismem o sygn. DSWM-WSE.086.11.2015.BS) wynika, że na podstawie niemieckiego *Kodeksu socjalnego* stosowany jest wobec młodzieży niemieckiej środek oddziaływania pedagogicznego polegający na organizowaniu wyjazdów zagranicznych do innych krajów, w tym Rzeczypospolitej Polskiej. Wyjazdy poza granice Niemiec organizowane są przez urzędy do spraw młodzieży (tzw. *Jugendamty*). Programy resocjalizacyjne dla ww. małoletnich są prowadzone w ramach działalności gospodarczej – na podstawie umów cywilno-prawnych zawieranych z polskimi rodzinami bądź firmami prowadzącymi placówki pobytu małoletnich obywateli Niemiec. Brak jest zatem podstaw prawnych do sprawowania nadzoru pedagogicznego nad tą działalnością przez upoważniony do tego organ – właściwego kuratora oświaty. Tym samym działania te w praktyce pozostają poza kontrolą ze strony państwa.

W celu zdiagnozowania niniejszego problemu, Rzecznik Praw Dziecka pozyskał informacje na ten temat od wszystkich wojewodów w Polsce. Z powyższych danych wynika, że w latach 2012-2015 realizowano dziewięć programów resocjalizacyjnych na terenie województwa pomorskiego i województwa warmińsko-mazurskiego. Oto one:

- Program AWO Fachbereich Ausland – Gostomko, pow. kościerski;
- Program St. Vincenz Jugendhilfe-Zentrum – Stężyca, pow. kartuski;

25 lat Konwencji
o Prawach Dziecka

- Program IUVO (Die Iuvo gemeinnützige GmbH) – Luzino, pow. wejherowski i Rokocin, pow. starogardzki;
- Program Junikum (Junikum Gesellschaft für Jugendhilfe und Familien/St. Agnes) – Bytów, pow. bytowski, Kartuzy, Miszewo i Prokowo w pow. kartuskim, Chwarzno, Papiernia i Wielki Klincz w pow. kościerskim, Pieski i Siemirowice w pow. lęborskim, Skórcz, pow. starogardzki oraz Gowino, pow. wejherowski;
- Program Wellenbrecher Der Jugendhilfetraeger - Sulęczyno i Dąbrowa w pow. kartuskim;
- Program Husky Individualpädagogik - Dębica Kaszubska, pow. słupski;
- Program LIFE Jugendhilfe GmbH - Stara Kiszewa, pow. kościerski;
- Program Quo Vadis - Dębica Kaszubska, pow. słupski;
- Program Gegenstrom Masuren - Sąpląty, pow. szczycieński, Biskupiec, pow. olsztyński, Derc, pow. olsztyński, Wieś Parleza Mała, pow. olsztyński, Jeziorany, pow. olsztyński, Barczewo, pow. olsztyński oraz Purda, pow. olsztyński.

Rzecznik Praw Dziecka podkreśla, że resocjalizacja dzieci i młodzieży jest zadaniem niezwykle odpowiedzialnym, wymagającym od realizujących je osób odpowiednich kompetencji – ogromnej wiedzy w tym zakresie i doświadczenia. Tymczasem obecnie obowiązujące przepisy, w szczególności ustawa o systemie oświaty, nie dają możliwości sprawowania nadzoru nad realizacją ww. programów. W ocenie Rzecznika Praw Dziecka nie można mieć zatem pewności, że dzieciom tym została zapewniona właściwa opieka i wychowanie, a także, że nie dochodzi tam do naruszania praw dziecka. Zasadnym wydaje się więc stworzenie prawnych możliwości faktycznego monitorowania przebiegu działań resocjalizacyjnych i edukacyjnych w stosunku do cudzoziemców przebywających na terenie Rzeczypospolitej Polskiej. Podkreślenia wymaga, że to państwo polskie ponosi odpowiedzialność za realizację praw dziecka wszystkich małoletnich przebywających na jego terenie. W przypadku rażących naruszeń w tym zakresie Polska będzie musiała wyjaśnić przyczyny takiego stanu rzeczy na arenie międzynarodowej i ponieść konsekwencje swoich zaniedbań.

Mając powyższe na uwadze, działając na podstawie art. 11 ustawy z dnia 6 stycznia 2000 roku o Rzeczniku Praw Dziecka (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 2086), zwracam się ponownie do Pani Minister o podjęcie działań zmierzających do rozwiązania ww. problemu.

Z wyrazami szacunku
 Marek D. Mielichowski